

**EKSAMEN
I
6012 DRIFTSREGNSKAP OG BUDSJETTERING
20.05.2016**

Tid:	4 timer
Målform:	Bokmål
Sidetall:	4 sider med oppgavetekst
Hjelpemiddel:	Kalkulator
Merknader:	Vekting er gitt ved starten av hver oppgave
Vedlegg:	Vedlegg 1 skal leveres ferdig utfylt, Vedlegg 2 er huskeliste.

Sensuren finner du på StudentWeb.

BOKMÅL**Oppgave 1 (35 %)*****Balanseprognosen per 31.12.2015 for Elektro Pluss AS var som følger***

Anleggsmidler	2.600.000	Aksjekapital	300.000
Varelagre	270.000	Opptjent egenkapital	2.480.000
Kundefordringer	360.000	Kortsiktig lån	80.000
Kontanter	70.000	Leverandørgjeld	440.000
<u>Sum eiendeler</u>	<u>3.300.000</u>	<u>Sum egenkapital og gjeld</u>	<u>3.300.000</u>

Balanseprognosen er utarbeidet av avdelingsleder, og du er nå innleid som økonomikonsulent i Elektro pluss AS og skal nå sette opp budsjetter for **januar måned 2016**. Du har følgende budsjetterte data å forholde deg til. Se bort fra alle skatter og avgifter i oppgava.

- 1 Budsjetterte salgsinntekter er kr 1.500.000. Av dette er kr 350.000 kontantsalg (butikk), mens resten er kredittsalg. 50% av kredittsalget forfaller til betaling i salgsmåned, mens resten forfaller måneden etter. Alle kundefordringer per 31.12.15 vil bli innbetalt i januar.
- 2 Innkjøpet av handelsvarer er budsjettert til en inntakskost på kr 1.200.000. Kjøpet skjer på kreditt, og 40% av kjøpet forfaller til betaling i samme måned som det er innkjøpt, mens 60% forfaller måneden etter. All leverandørgjeld per 31.12.15 forfaller til betaling i løpet av januar.
- 3 Varelagrene per 31.01.16 er budsjettert til kr 400.000.
- 4 Diverse andre kostnader (lønn, salgs- og adm. kostnader og øvrige kostnader) for januar er budsjettert til kr 430.000. I dette tallet er det inkludert avskrivning av anleggsmidler med kr 40.000. De betalbare kostnadene forfaller til betaling samme måned som de påløper.
- 5 Den kortsiktige lånet som fremkommer i balanseprognosen, er et lån som forfaller til betaling i januar. Månedens rentekostnader for dette lånet er kr 3.000, som betales sammen med avdraget.
- 6 Nytt butikkutstyr anskaffes i januar for kr 70.000, og betaling skjer i samme måned. Det skal ikke beregnes avskrivninger i januar for denne nyanskaffelsen.
- 7 Virksomheten opptar et nytt lån på kr 120.000 som utbetales mot slutten av januar. Lånet skal tilbakebetales 30.06.16, og rentene begynner å løpe fra og med februar måned med 12% p.a.

- a) Sett opp bedriftens resultatbudsjett for januar 2016. Vis i oppsettet hva bruttofortjenesten blir i kroner og i %.
- b) Utarbeid likviditetsbudsjett for samme måned. Bedriften benytter ikke kassekreditt, og innbetalingsoverskuddet (eller underskuddet) vil da framkomme som endring i bedriftens kontantbeholdning.
- c) Budsjetter balansen per 31.01.2016.
- d) Kommenter kort bedriftens Resultat og likviditets- situasjon per 31.01.2016.

Oppgave 2 (15 %)

AS Håpløs vurderer å legge ned produksjonen av produktet «Elendig» nå, alternativt å produsere ett år til før nedleggelse. Inntekter som følger av fortsatt produksjon i året som kommer, er anslått til 1,5 millioner kroner. Råvarene som skal brukes i produksjonen er allerede innkjøpt. AS Håpløs betalte 900.000 kr for disse råvarene. Hvis nedleggelse velges, kan råvarene selges for 600.000 kr. Faste kostnader, som ikke blir påvirket av om produksjon av «Elendig» nedlegges nå eller om ett år, er budsjettert til 400.000 kr per år. Ved fortsatt produksjon påløper variable kostnader med totalt 150.000 kroner per år. Produktspesifikke anleggsmidler kan selges for 500.000 kr hvis produksjon av «Elendig» opphører nå. Anleggsmidlene antas å kunne selges om ett år for kr. 300.000. Anleggsmidlenes historiske kost er derimot 1,2 mill kr, de har en bokført verdi i dag på kr. 600.000, og de avskrives lineært over levetiden med 200.000 kr per år. Se bort fra skatt og avgifter.

- a) Forklar kort hva vi mener med begrepet relevante kostnader?
- b) Lag en oppstilling som viser resultateffekten for AS Håpløs (positiv eller negativ) av å legge ned produksjonen av produkt «Elendig» **nå** framfor å produsere ett år til og gi en kort anbefaling om nedleggelse **nå** eller om ett år basert på dette.

Oppgave 3 (40 %)

Nissedal Båtbyggeri AS (N.B AS) tilvirker ei lita plastjolle i plastmaterialet ABS. Fremstillingen skjer i bedriftens ene tilvirkningsavdeling.

Plastjolla har i 2016 følgende standardkalkyle pr enhet:

Direkte materialer	kr 1 300,00
Direkte lønn	« 1 200,00
Indir. var.tilvirkn.kostnader	« 200,00
Tilvirkningsmerkost pr. enhet	kr 2 700,00

Budsjettert pris per enhet kr 6 900,00

N.B AS betaler sin selger en salgsprovisjon på kr 700,00 pr. solgte jolle.

Standardkalkylen ovenfor er basert på en standard pris per kg direkte material på kr 13. Videre er standard lønnsats kr 150 per time.

Indirekte variable kostnader innkalkuleres med en sats pr. direkte lønnstime.

De faste kostnadene per måned er budsjettert til:

Tilvirkningsavdelingen	kr 430 000
Salgs-og administrasjonsavdelingen	« 210 000

I februar var det budsjettert med en produksjon og et salg på 300 joller

For **varer i arbeid** er det tilført 100% materiell i tilvirkningsprosessen, mens direkte lønn og øvrige indirekte variable tilvirkningskostnadene regnes med halvparten fordi varer i arbeid har kommet halvveis i tilvirkningen. Det var ingen enheter på lager for varer i arbeid ved inngangen til februar.

I etterkant forelå følgende **virkelige** regnskapstall for **februar 2016**:

Salgsinntekter	kr 2 050 000.	
Antall solgte enheter	320	
Enheter satt i produksjon	350	
Enheter ferdig tilvirket	330	
Direkte materialer	kr 494 570	forbruk: 36100 kg
Direkte lønn	kr 423 280	virkelig lønnsats: kr 148,00 per time
Indirekte variable tilvirkningskostnader	kr 66 000	
Indirekte variable salgs-og adm.kostnader	kr 224 000	
Faste tilvirkningskostnader	kr 432 000	
Faste salgs-og adm. kostnader	kr 220 000	

- Hva er bedriftens budsjetterte dekningsbidrag per enhet for 2016?*
- Beregn alle standardsatser (mengder og priser/satser) for alle kostnadstyper du har bruk for i et bidragsbasert driftsregnskap.*
- Beregn standardkostnaden per enhet varer i arbeid.*
- Beregn standard mengde og standard tid for tilvirkningen i februar.*
- Før standardkostregnskapet for februar etter bidragsmetoden. Bruk vedlagte skjema.*
- Analyser avvikene i direkte lønn. (Se vedlagt skjema for hjelp til oppstillingen.)*
- Drøft (kortfattet) på generell basis hva avvikene i direkte lønn kan skyldes.*
- Kan du si noe generelt om hvordan resultatet for februar ville blitt påvirket dersom bedriften benyttet selvkostmetoden i stedet for bidragsmetoden i driftsregnskap?*

Oppgave 4 (10 %)

Den Norske Høytalerfabrikken AS (DNH AS) i Kragerø produserer en meget god høytaler som selges til en rekke andre produsenter av Hi-Fi-utstyr. DNH AS kostnadskalkyle for en enhet av denne høytaleren er som følger:

Salgspris per enhet	kr	840
Variable kostnader per enhet	kr	588
Faste kostnader per enhet	kr	112
(Årlig kapasitet i antall enheter		30 000 stk)

DNH AS har nettopp etablert en egen Hi-Fi-divisjon som også planlegger å benytte nevnte høytaler. Den nye divisjonen trenger 6 000 enheter årlig, og for å sjekke markedet og for å ha et forhandlingskort internt, har den nye divisjonssjefen mottatt et tilbud fra en annen produsent på kr 840 per enhet minus en kvantumsrabatt på 5 %.

- a) *Anta at DNH AS har 20 % ledig kapasitet i produksjonen av diskant høytaleren og at den nye divisjonen står helt fritt til hvem den kan kjøpe fra. Hvilken internpris vil du anbefale og hvorfor?*
- b) *Anta at DNH AS nå har 100 % kapasitetsutnyttelse og at alt som kan produseres av diskant høytaleren kan selges på det eksterne marked. Hvilken internpris vil du nå anbefale og hvorfor?*
- c) *Samme opplysninger som b) gjelder, men følgende tilleggsmoment: I de variable kostnadene vist i kalkylen i starten av oppgaven, ligger frakt på 40 kroner per enhet inne i de variable kostnadene. Ved leveranse internt til egen Hi-Fi divisjon, vil denne transportkostnaden bortfalle. Hvilken internpris vil du nå anbefale og hvorfor?*

VEDLEGG 1 (Skal fylles ut og leveres)

Studentnr: _____

Standardkostregnskap etter bidragsmetoden.

SALG	Antall	Standard		kr	Kr	Avvik Dir. kostnader
		Mengde	Sats			
Direkte materialer						
Direkte lønn						
tilvirkningskostnader:	Sum avvik direkte kostnader:					
Indirekte variable						
Periodens tilvirkningsmerkost						
Beholdningsendringer VIA						
Tilvirkningsmerkost FV						
Beholdningsendringer FV						
Tilvirkningsmerkost solgte varer						
Indirekte variable Salg&Adm.						
SALGSMERKOST						
KALKULERT DB						
Sum avvik direkte kostnader						
Sum dekningsdifferanser						
VIRKELIG DEKNINGSBIDRAG						
Faste kostnader Tilvirkning						
Faste kostnader salg & adm						
Sum budsjettavvik faste kostn.						
PRODUKSJONSRESULTAT						

Vedlegg 2 (Hjelpe ark.)

Huskeliste for avviksanalyser:**Lønn:**

Ls=Standard Lønssats, Ts=Standard tid, Lv=Virkelig lønssats, Tv=Virkelig tid

Standard:

(1) Ls x Ts

Mellomregning:

(2) Ls x Tv

Virkelig:

(3) Lv x Tv

(1)–(2) = **Produktivitetsavvik**(2)–(3) = **Lønnsatsavvik**(1)–(3) = **Totalavvik (Lønnsavvik)****Mal for likviditetsbudsjettering Indirekte metode:****Driftsresultat**

- renter på eksisterende lån

- betalbar skatt

+ avskrivninger

= selvfinansieringsevne

- utbytte

- avdrag på eksisterende lån

- anleggsinvesteringer

- økning i OM

+ økning i KG

+ nytt låneopptak

= likviditetsendring
